Dosarul nr. 4-148/2024
PIGD 4-24056874-15-4-27052024

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

15 august 2024 **municipiul Cahul**

Judecătoria Cahul, sediul Central
Instanţa de judecată compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecător Inga Gorlenco
Grefier Evelina Vrancean, Daniela Jorovlea
Interpet Eugen Budeac

Cu participarea:
Persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional Terzi Dumitru
Agentului constatator Sula Constantin
Victimei Cerepenco Victoria

examinând în şedinţă publică cauza contravenţională de învinuire a lui

Terzi Dumitru, născut la data de *****, IDNP *****, domiciliat în raionul *****, cetățean al Republicii Moldova

în comiterea contravenţiei prevăzute de art. 335 Cod contravenţional,

c o n s t a t ă :

La data de 21 mai 2024, agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Cahul, Sula Constantin, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI06 304290 în privința lui Terzi Dumitru în baza art. 335 Cod Contravențional, conform indiciilor: *Samavolnicia, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislaţie, dacă fapta nu constituie infracţiune.*

Se invocă în fabula procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI06 304290 în privința lui Terzi Dumitru precum că: *La data de 17.05.2024, ora 13.00, în satul *****, Terzi Dumitru, a.n. *****, locuitorul satului *****, din incinta magazinului ,,Universal nr. 13", samovolnic a sustras în mod deschis ,,Blender", în sumă de 500 lei".*

Cauza contravenţională şi materialele anexate, împreună cu procesul verbal cu privire la contravenție cu seria/nr. MAI06 304290 din 21 mai 2024, au fost expediate în instanţa de judecată, conform competenței spre examinare în fond la Judecătoria Cahul, cu recomandarea de a fi aplicată sancţiune sub formă de amendă.

În cadrul şedinţei de judecată **Terzi Dumitru**, a declarat faptul că la data de 17 mai 20024, a intrat în magazinului ,,Universal nr. 13" și a luat, de la vitrină, un Blender la suma de 500 lei. Recunoaște faptul că datora magazinului suma de 400 lei, dar a luat Blenderul deoarece a cerut vînzătoarei să restituie banii minorului, iar ultima l-a refuzat.

Agentul constatator Sula Constantin a susținut procesul verbal cu privire la contravenție și a solicitat să fie recunoscut vinovat Terzi Dumitru de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional și sancționat cu amendă sub formă de amendă.

Victima Cerepenco Victoria a declarat în cadrul ședinței de judecată faptul că activează în calitate de vînzător în cadrul magazinului „Universal nr. 13", amplasat în satului *****. Terzi Dumitru este cumnatul ei. Ultimul datora magazinului suma de 400 lei, dar din motiv că nu a achitat-o la timp, a fost nevoită să acopere datoria din contul ei. La data de 17 mai 2024, în magazin a intrat Terzi Stepan și a vrut să cumpere țigări la suma de 200 lei, din banii lui Terzi Dumitru, însă a refuzat să îi vîndă produse și a reținut suma de 200 lei. Ulterior, a intrat în magazin Terzi Dumitru, ultimul era agresiv și i-a făcut reproșuri referitor la faptul că i-a reținut suma de 200 lei. Din motiv că a refuzat să îi restituie suma de 200 lei, Terzi Dumitrua luat de pe vitrina magazinului un blender la suma de 500 lei. A comunicat lui Terzi Dumitru despre faptul că prețul blenderului este la suma de 500 lei. A anunțat poliția și a fost restituit bunul.

Verificând procesul verbal cu privire la contravenție sub aspectul îndeplinirii condițiilor de fond și de forma prevăzute de lege pentru valabilitatea sa în coroborare cu mențiunile agentului constatator la materialele dosarului contravențional, instanța de judecată reține următoarele.

În fapt, prin procesul verbal cu privire la contravenție cu seria/nr. MAI06 304290 din 21 mai 2024, încheiat de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Cahul, Sula Constantin, în sarcina făptuitorului Terzi Dumitru s-a reținut săvârșirea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional.

Potrivit art. 440 alin. (1) din Codul contravențional, *constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, după caz, a dosarului în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.*

Conform art. 442 alin. (1) din Codul contravențional, *procesul verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.*

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 458 alin.(1) Cod Contravențional, *examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenției imputate; b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; d) existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante; e) necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.*

Din perspectiva capitolului IV din Cartea I al Codului contravențional, instanța de judecată evidențiază că sancțiunile administrative nu privesc un grup de persoane, ci se adresează tuturor cetățenilor în vederea realizării scopului preventiv și represiv al sancțiunii.

În asemenea situație, întru respectarea garanțiilor sus indicate, instanța de judecată va verifica legalitatea și temeinicia procesului verbal cu privire la contravenție cu seria MAI06 304290 din 21 mai 2024 în baza art. 335 Cod contravențional.

Sub aspectul legalității procesului verbal cu privire la contravenție, instanța de judecată denotă că, motivele de nulitate absolută a actului atacat pot fi invocate atât de părți, cât și din oficiu de către instanță întru asigurarea respectării principiului legalității și dreptății, consacrate expres în art. 5 și 7 din Codul contravențional.

Cu titlu preliminar se impun a fi făcute câteva considerații referitoare la natura juridică a procesului-verbal cu privire la contravenție, precum și la forma acestuia.

Legea contravențională prevede redactarea procesului verbal cu privire la contravenție într-„o anumită forma „ad validitatem", cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit, iar în acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art. 443 al Codului contravențional sunt impuse agentului constatator la întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție prin prisma art. 445 al Codului contravențional.

Art.6 par.1, citit în conjuncția art.6 par.3 lit. a) din Convenție a introdus în ordinea de drept națională garanții de procedură, stipulînd că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil de către o instanță care trebuie să hotărască asupra temeiniciei oricărei acuzații îndreptate împotriva sa, iar orice acuzat are dreptul, în special, să fie informat asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa. Așa cum rezultă din jurisprudența CEDO, într-o formulare de sinteză, se relevă că, prin art.6 par.1, combinat cu par.3 din același articol, au fost stabilite elementele esențiale ale unui proces echitabil, marcat, în special, de importanța atribuită aparențelor și de sensibilizarea crescîndă a opiniei publice cu privire la garanțiile unei bune justiții (a se vedea CEDO; decizia din 30.10.1991 în cauza „Rorges vs Belgia", par.24)

Prin urmare, art.6 din Convenție are o relevanță decisivă asupra jurisprudenței, creînd un adevărat model universal de proces echitabil în jurul noțiunilor de punere sub învinuire a persoanei și judecarea cauzei în limitele învinuirii formulate de procuror. Norma respectivă garantează temeinicia acuzației în materie penală, adică notificarea oficială ce emană de la autoritatea competentă a învinuirii de a fi comis o infracțiune, îndreptate împotriva unei persoane. Ea degajă principiul potrivit căruia acuzatul nu poate contribui la propria sa incriminare, adică contestațiile privind ilegalitatea actelor procedurale emise în cadrul procesului penal nu pot fi interpretate și aplicate în sprijinul învinuirii.

Drepturile persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional sunt enumerate la art. 384 Cod contravențional, inclusiv dreptul: b) *să cunoască fapta imputată.*

Conform art. 443 alin. (1) lit. e) Cod contravențional, *procesul-verbal cu privire la contravenţie va cuprinde: încadrarea juridică a faptei, norma materială contravenţională şi indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenţiei.*

Din analiza materialelor dosarului contravențional, instanța de judecată reține faptul că în procesul verbal cu privire la contravenție nu este clară învinuirea acestuia.

Astfel, art. 335 Cod contravențional sancționează acțiunile privind *Samavolnicia, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislaţie, dacă fapta nu constituie infracţiune.*

Potrivit fabulei de învinuire, indică agentul constatator precum că *La data de 17.05.2024, ora 13.00, în satul *****, Terzi Dumitru, a.n. *****, locuitorul satului *****, din incinta magazinului „Universal nr. 13", samovolnic a sustras în mod deschis „Blender", în sumă de 500 lei".*

Respectiv, <u>obiectul juridic special al contravenției de samavolnicie</u> îl constituie relațiile sociale cu privire la exercitarea drepturilor subiective în strictă conformitate cu legea, fiind asigurată respectarea intereselor publice, precum și a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, victimă a acestei contravenții fiind persoana fizică sau juridică ale căror drepturi și interese ocrotite de lege au suferit daune.

<u>Latura obiectiva a contravenției de samavolnicie</u> include exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislație. Astfel, cu referire la

exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv, acesta reprezintă dreptul legitim statuat în lege, acte normative subordonate legii, hotărâri, acte administrative individuale, contracte ori alte temeiuri juridice.

Dreptul efectiv al samavolniciei contravenționale este identic, după conținut, cu noțiunea dreptului legitim al infracțiunii de samavolnicie. În acest sens, acesta constituie dreptul, care aparține făptuitorului în baze legale, însă exercitarea lui se realizează într-un mod care contrazice ordinea stabilită. Dreptul presupus constă în dreptul în privința căruia persoana eronat consideră că îi aparține, deși un astfel de drept nu-i aparține.

În privința existenței semnului „drept presupus" în cadrul componenței samavolniciei, este necesar a stabili următoarele momente (unul de ordin obiectiv și altul de ordin subiectiv): - prezența unui temei justificativ în baza căruia subiectul contravenției acționează - fie o faptă ilegală sau amorală a victimei, fie existența unor prevederi contractuale interpretare eronat, fie alte împrejurări care în mod normal pot duce la apariția unui astfel de temei. Important este a stabili că acest temei exista înainte de a săvârși contravenția sau a apărut în timpul săvârșirii acesteia, însă nu după ce fapta persoanei a fost consumată; - conștientizarea de către subiectul contravenției de samavolnicie a prezenței unui astfel de temei, în baza căruia aceasta și săvârșește fapta.

Într-o conexiune strânsă cu acesta se află un alt semn al laturii obiective - exercitarea dreptului prin încălcarea ordinii stabilite, subiectul comportându-se după bunul său plac, fapt care este în contrazicere cu ordinea instituită de realizare a drepturilor.

Subiectul contravenției de samavolnicie, prin fapta sa, exprimă o ignorare față de ordinea de administrare, substituindu-se organelor puterii de stat, fără a ține cont de ordinea de realizare a drepturilor.

Astfel, instanţa de judecată reține că, pentru a stabili corect încadrarea juridică trebuie să existe concordanță deplină între fapta concretă săvârșită de făptuitor, norma materială contravențională, precum și în raport cu dispozițiile legale general aplicabile faptei comise. Prin urmare, încadrarea juridică are o importanţă deosebită, deoarece se asigură desfășurarea în limitele legii a represiunii contravenţionale și constituie o garanţie a respectării drepturilor legitime ale persoanelor.

Astfel, în urma studierii conținutului procesului-verbal cu privire la contravenție se atestă că, în cuprinsul acestuia agentul constatator a formulat o învinuire într-o formă neclară și neconcretă a acțiunilor lui Terzi Dumitru, fără a fi individualizată concret acțiunile acestuia care cad sub incidenţa acestei norme de drept. Or, acțiunile descrise în învinuirea lui Terzi Dumitru nu pot fi încadrate juridic în prevederile art. 335 Cod contravențional.

În acest sens instanța reține că, învinuirea formulată în săvârşirea contravenţiei prevăzute de art. 335 Cod contravențional este una neclară, prin ce făptuitorul este lipsită de dreptul de a fi informat în mod amănunţit asupra naturii şi cauzei acuzaţiei aduse împotriva sa şi să dispună de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale de la această învinuire neconcretă.

Pentru aceasta, instanța de judecată conchide că în sensul jurisprudenţei CtEDO (Hotărîrea din 19 decembrie 1989 Kamasinski v. Austria, p. 79), rechizitoriul joacă un rol crucial în procesul penal şi din momentul elaborării acestuia inculpaţii sunt în mod oficial înştiinţaţi cu privire la aspectele de fapt şi de drept ale acuzaţiilor ce li se aduc.

Subsidiar se relevă că, CtEDO a constatat în pct. 18, 19 din cauza Adrian Constantin împotriva României din 12 aprilie 2011 (cererea nr. 21175/03) că, echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Dispoziţiile art.6 § 3 exprimă necesitatea acordării unei atenţie deosebite notificării „acuzaţiei" aduse persoanei în cauză. Actul sesizării joacă un rol

determinant în urmărirea penală: după notificare, persoana trimisă în judecată este oficial înştiinţată în scris cu privire la temeiul legal şi factual al acuzaţiilor care i se aduc. Art. 6 § 3 lit. a) îi recunoaşte acuzatului dreptul de a fi informat nu doar cu privire la cauza acuzaţiei, adică la faptele materiale de care este acuzat şi pe care se bazează acuzaţia, dar şi încadrarea juridică a faptelor, şi aceasta în mod detaliat. Sfera de aplicare a acestei dispoziţii trebuie apreciată, în special, în lumina celui mai general drept la un proces echitabil garantat la art. 6 § 1 din Convenţie.

În aceiași ordine de idei instanța remarcă că, potrivit speței, învinuirea formulată de agentul constatator este neclară prin nerespectarea încadrării juridice a contravenției imputate, fapt pentru ce procesul-verbal cu privire la contravenție nu întrunește cerințele de legalitate a acestuia, ce trage după sine nulitatea sa, or în lipsa unei acuzări concrete asupra faptei, instanța de judecată cu încadrarea juridică corespunzătoare la norma existentă nu poate exercita controlul de legalitate și temeinicie a procesului-verbal cu privire la contravenție.

Prin urmare instanța de judecată conchide că, procesul-verbal cu privire la contravenție contravine art. 443 alin. (1) lit. e) Cod contravențional, or agentul constatator nu a menționat exact indiciile calificative a elementelor constitutive ale contravenţiei imputate în baza art. 335 Cod contravențional.

La fel, instanța notează că sancțiunea în procedura contravențională reprezintă mijlocul legal care lipseşte de efecte juridice actele procesuale şi procedurale, precum şi măsurile procesuale dispuse ori efectuate în mod ilegal sau care se aplică în cazul comiterii unei abateri judiciare. Sancțiunile procesual-contravenționale reprezintă niște remedii procesuale, ce urmăresc înlăturarea producerii de consecințe juridice în ipoteza în care legea procesual contravențională a fost încălcată. Una din aceste sancțiuni este și nulitatea.

Codul contravențional reglementează în art. 445 alin. (2) Cod Contravențional, celelalte încălcări ale art.443 sau ale altor norme imperative din prezentul cod pot să ducă la nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenţie doar în cazul în care acestea afectează în mod esenţial fondul cauzei.

Totodată instanța reține că în conformitate cu prevederile art. 461 alin. (2) Cod contravențional, *Procesul contravenţional poate fi încetat şi în alte cazuri decât cele prevăzute la alin. (1) doar dacă se constată că lipsa unei menţiuni în procesul-verbal cu privire la contravenţie afectează în mod esenţial fondul cauzei şi aceasta nu poate fi înlăturată de către instanţa de judecată.*

Prin urmare, instanța de judecată reține că neajunsurile depistate la examinarea cauzei asupra actului de sesizare a instanței de judecată în mod esențial afectează fondul cauzei, or fapta reținută de către agentul constatator nu se asimilează normei juridice prevăzute de art.335 Cod contravențional.

Inter alia, instanța reține că nulitatea are ca efect ineficienţa actelor realizate cu încălcarea dispoziţiilor legale, prin urmare, actul nul nu produce efectele actului valid, fiind lipsit de forţa juridică conform regulii juodnul lumest, nul lumproducit efectum.

În acest context instanța de judecată notează că, odată ce procesul-verbal cu privire la contravenție este lovit de nulitate absolute, nulitate care nu poate fi acoperită, procesul contravențional încetează, iar în consecință procesul de judecare a cauzei contravenționale este întrerupt, ne fiind posibilă examinarea chestiunilor prevăzute de art. 458 Cod contravențional.

Atare situație, potrivit prevederilor art. 441 alin. (2) Cod contravențional, are ca efect repunerea în drepturi a contravenientului, a cărui vinovăție în fapta incriminată nu poate fi

constatată, odată ce pe întreg parcursul procesului acesta beneficiază de prezumția nevinovăției, care nu a fost răsturnată în privința lui.

În același context instanța de judecată notează și faptul că, jurisprudenţa Curţii Europene evidențiază concluzia că, încălcările de lege comise în cadrul procesului de judecată nu trebuie reparate în detrimentul persoanei atrase la răspundere contravențională. Respectiv, statul este cel care trebuie să-şi asume erorile admise de Parchet (agentul constatator) sau de o instanţă de judecată şi aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză (cauza Stefan vs. Romania, hotărîrea din 06.04.2010).

În circumstanţele expuse, urmează a fi încetat procesul contravenţional privind acuzarea lui Terzi Dumitru din motivul nulității a procesului-verbal cu privire la contravenție.

Totodată, ținînd cont de faptul că instanţa constată nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, adică a actului de învinuire în prezenta cauză, acest fapt degrevează instanţa de judecată de obligaţia de a se expune asupra pertinenţei, concludenţei şi utilităţii fiecărei probe din dosar, precum şi asupra coroborării lor în ansamblu, odată ce actul de învinuire este lovit de nulitate

În contextul celor menționate, în conformitate cu art. 462 Cod contravențional, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Se încetează procesul contravenţional intentat în privința lui Terzi Dumitru învinuit în comiterea contravenției prevăzute de 335 Cod contravențional, pe motivul nulității procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI06 304290 din 21 mai 2024.

Hotărîrea cu drept de recurs în Curtea de Apel Cahul în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Cahul.

Președintele ședinței
Judecător **Inga Gorlenco**